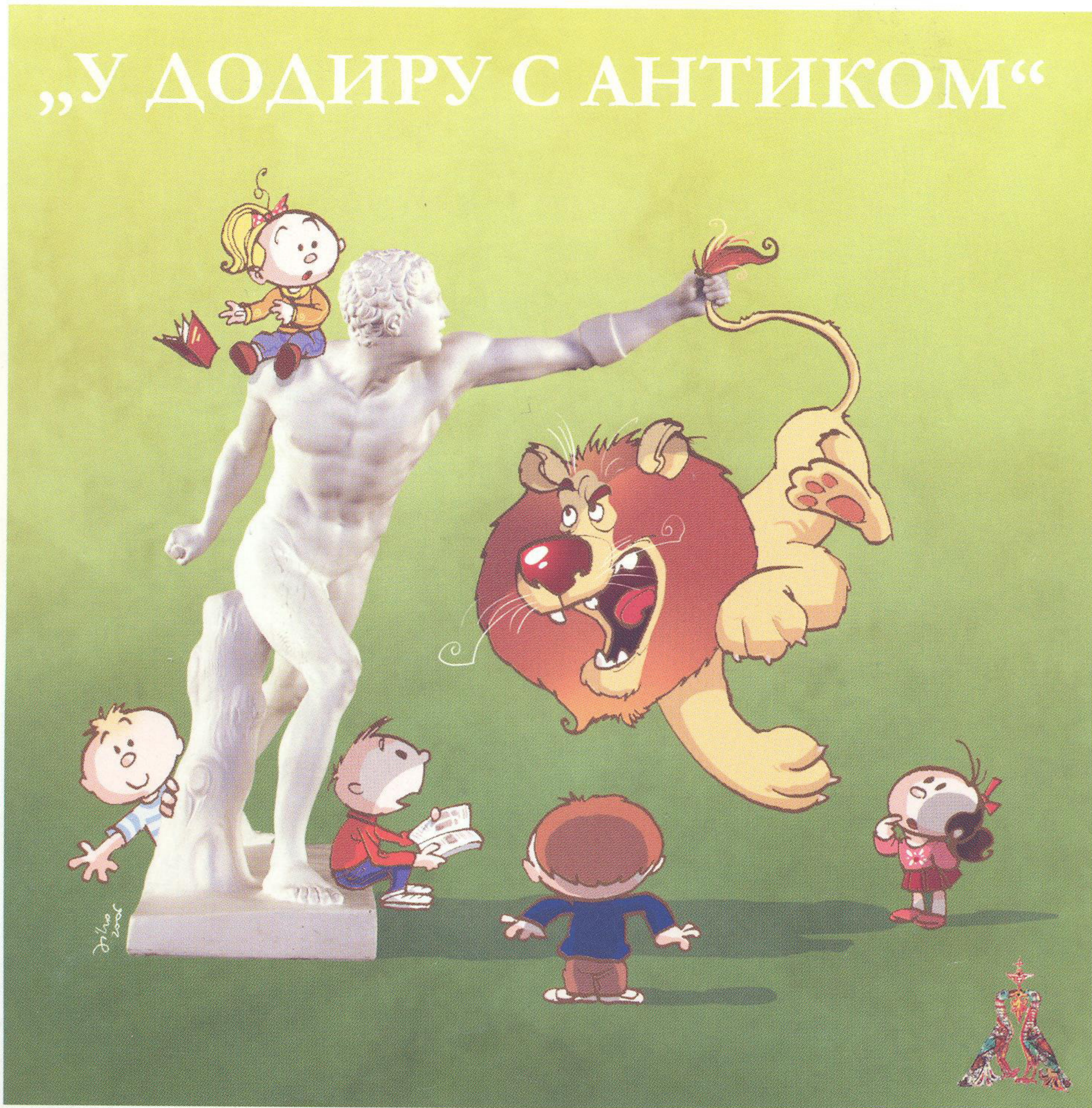

ПРИЧЕ ИЗ МУЗЕЈА
Водич кроз изложбу намењен деци

„У ДОДИРУ С АНТИКОМ“

Народни музеј у Београду у сарадњи са Тактилном галеријом Музеја Лувр
17.02. – 30.04. 2006.

Издавач
Народни музеј у Београду
www.narodnimuzej.org.yu

Главни и одговорни уредник
Татјана Цвјетићанин

Аутори водича за децу
Елиана Гавриловић
Надица Бошковић

Лектура
Нада Крстић

Илустратор
Тихомир Челановић

Фотографије
Давор Шифтар, Тифлолошки музеј Загреб
Вељко Илић, Народни музеј у Београду

Дизајн каталога
COMPOSITE

Едукативни програми
Елиана Гавриловић

Штампа
Чугура принт

Тираж
500 ком.

Београд, 2006.
ISBN 86-7269-082-6

Драга децо,

Из Музеја Лувр у Француској допутовала нам је изложба скулптура коју желимо да вам представимо на нов начин. Овој изложби додате су још неке скулптуре из Народног музеја у Београду. Дођите, обиђите изложбу, чујте и додирните уметност. Доживите је на свој начин и поделите то с нама.

Свака скулптура осим лепоте крије неку своју посебну причу. Тихомир Челановић замислио је и нацртао део те приче.

После обиласка изложбе и прочитаних прича, поиграјте се са својим знањем на крају овог водича.

Елиана Гавриловић и Надица Бошковић

Музеј чува важне, ретке, драгоцене и занимљиве предмете који су били део живота разних људи и различитих култура.

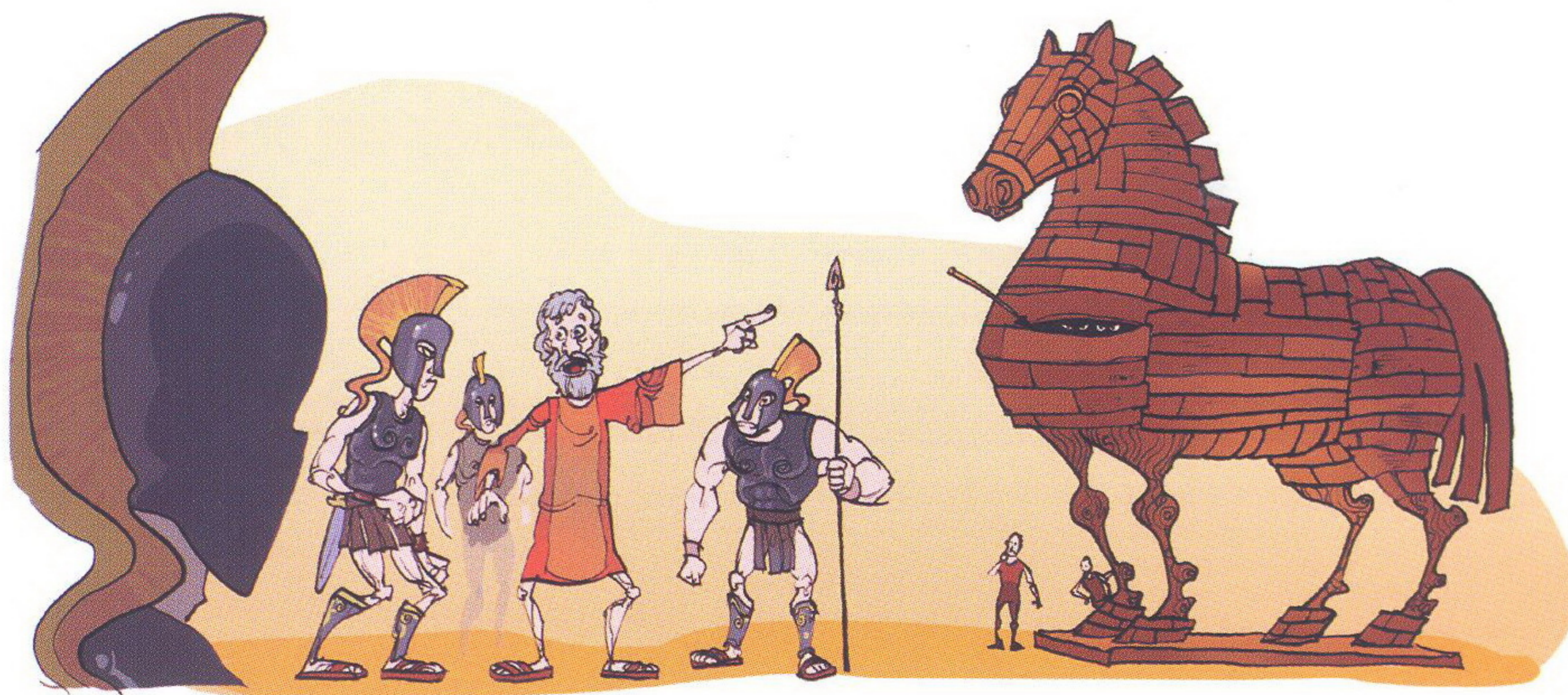
Музеј помаже да научимо зашто су они значајни и за све нас, помаже нам такође да разумемо друге.

Серија водича за децу zamiшљена је да олакша сусрете и упознавање са прошлим сведочанствима и причама и да прилагоди наша знања млађим посетиоцима музеја.

Татјана Цвјетићанин, директор Народног музеја у Београду

Страдање Лаокона

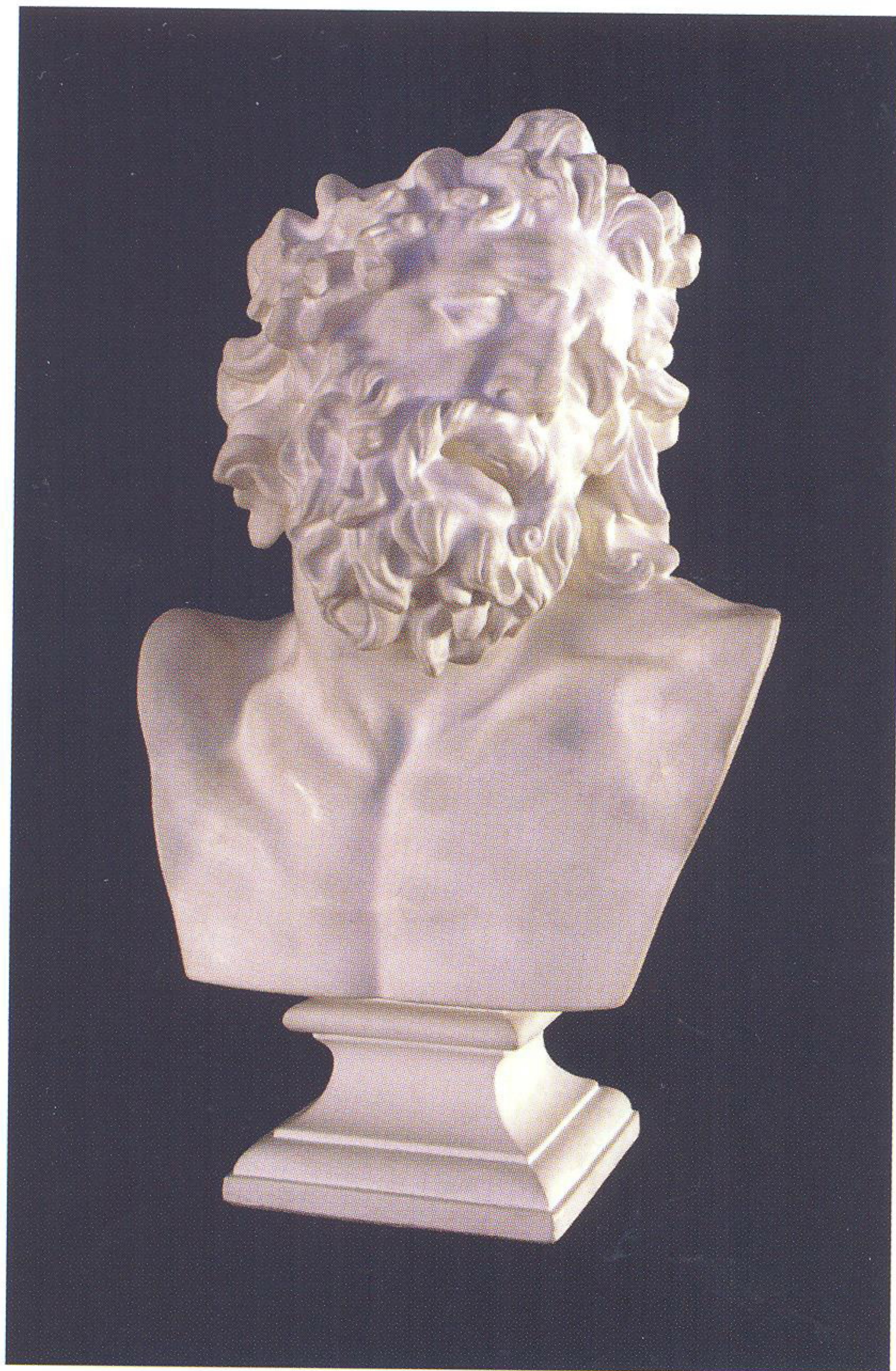
Када су Грци донели Тројанцима на поклон дрвеног коња, једини који није веровао у добре намере Грка био је Аполонов свештеник Лаокон. Он је на дрвеног коња бацио копље и покушао да убеди своје суграђане да га униште. Тројанци га нису послушали и убрзо је Троју поразила грчка војска која је била сакривена баш у том дрвеном коњу. По вољи богова на Лаокона и његова два сина, по легенди, послате су преко мора две змије да их удаве.

1. Скулптура Лаокона

Скулптура *Лаокон и синови* откривена је случајно 1506. године у Риму. Оригиналну скулптуру у мермеру израдили су вајари Агесандар, Полидор и Атенодор. Ова школа је израђивала статуе за богате Римљане, а све у стилу који је описан као „хеленистички барок“. Скулптура *Лаокон и синови* приказује тренутак највећег очинског бола због своје смрти и смрти својих двају синова.

Вајар Ђулијано Финели је у 17. веку израдио ову бисту Лаокона, по узору на оригиналну скулптуру *Лаокон и синови*.

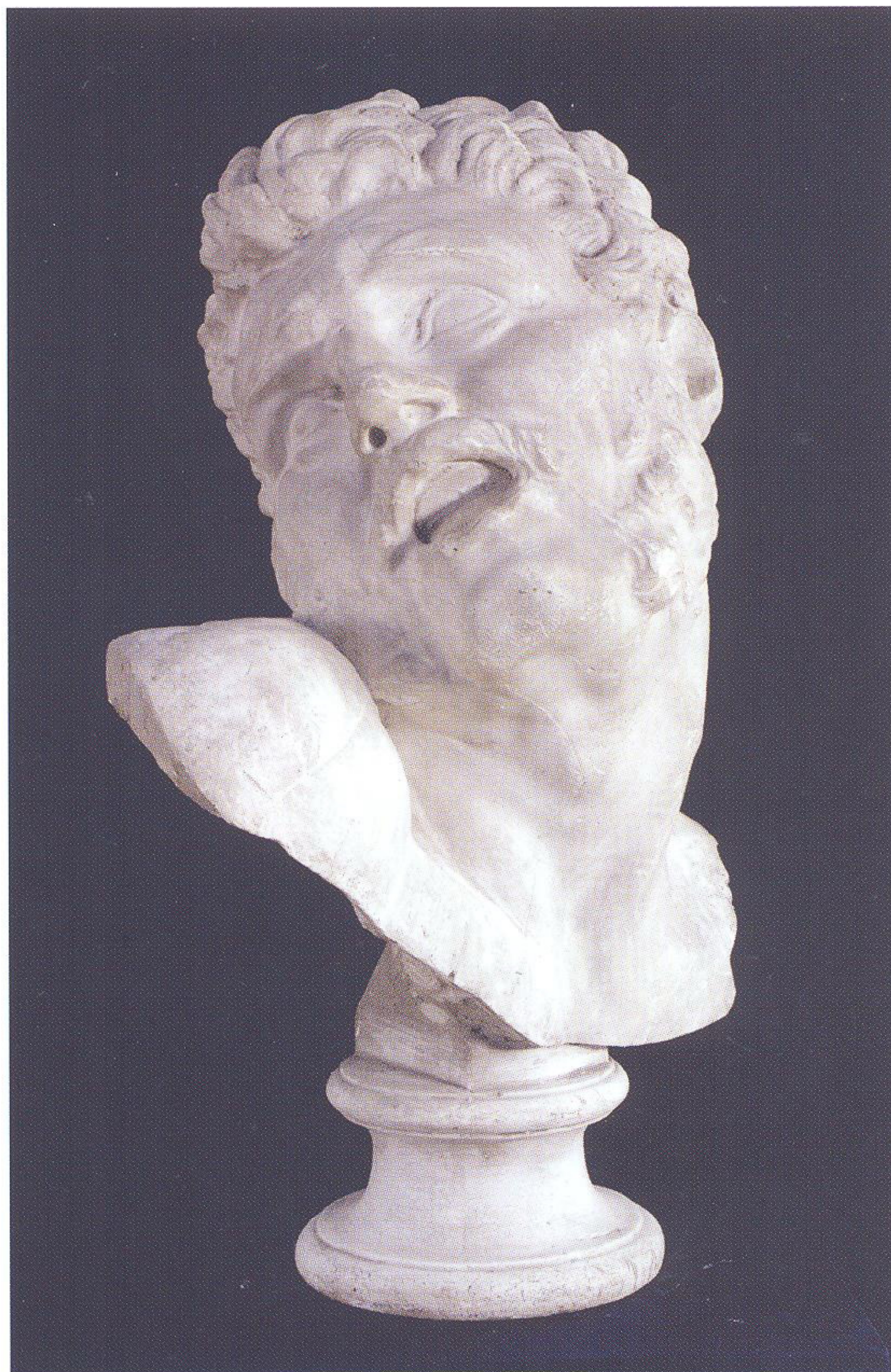
Легенда о Милону из Кротона

Милон је био чувени грчки атлетичар, вишеструки победник Олимпијских игара. О његовој великој снази и борилачким вештинама постоје многе легенде. Он је могао плод шипка да држи у руци тако снажно, а да га при том не згњечи стиском, да није било јунака који би могао да га из шаке истргне. Умео је да веже уже преко чела и да га прекине самим задржавањем даха, кад му жиле на глави набрекну. Причало се да је за ручак могао да поједе осам килограма меса, исто толико хлеба, и да све то залије са осам литара вина.

2. Скулптура Милон из Кротона

Фрацуски краљ Луј 14. наручио је скулптуру Милона за свој лични парк. Дело је израдио вајар Пјер Пиже 1682. године по узору на давне, хеленистичке скулптуре које су биле посебно популарне у Француској током 17. века. Представио је старог Милона како покушава да рукама поломи, поцепа напукло дрво храста. Њега су у том покушају нападе дивље звери и пошто није успео да ослободи руке из пукотине дрвета, оне су га растргле.

Како је нађен портрет Сенеке

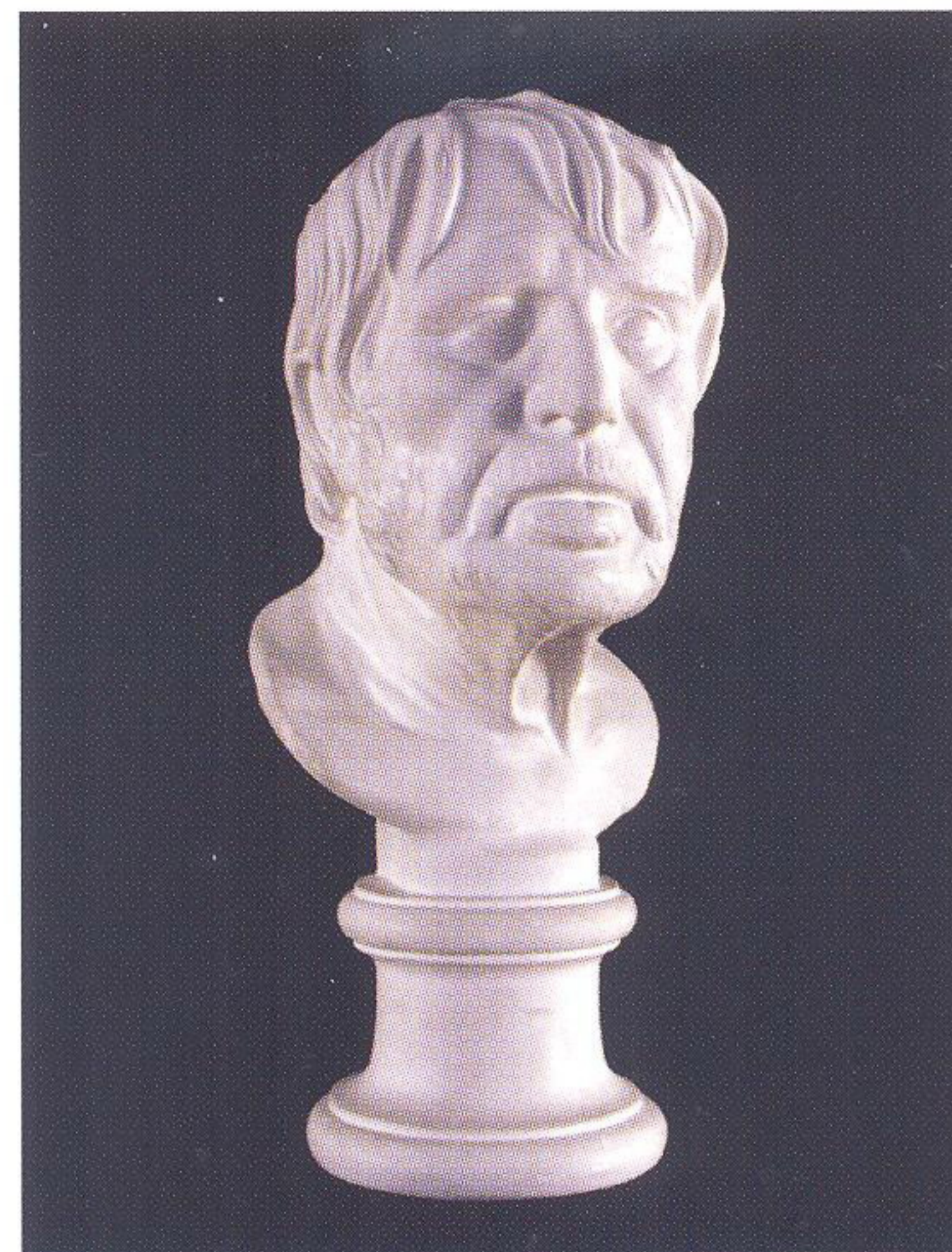
У Вили Папируса у граду Херкулануму, који је давне 79. године био затрпан вулканском лавом, откривен је један портрет. Дуго се мислило да овај портрет представља чувеног римског мислиоца Сенеку, учитеља цара Нерона.

Касније је нађена друга скулптура Сенеке, па је том приликом утврђено да овај први портрет уопште не личи много на Сенеку и назван је псеудо-Сенека.

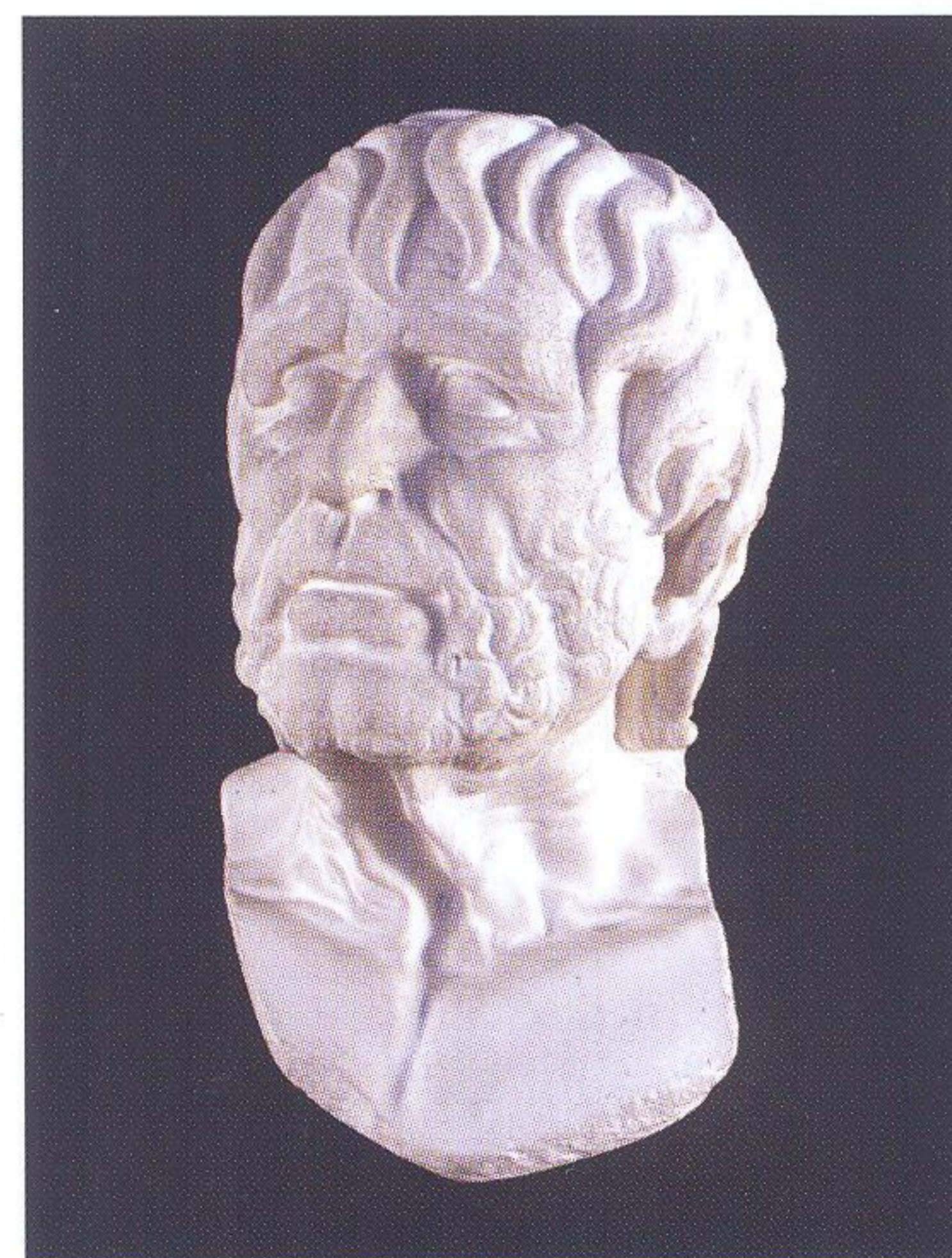
3. Скулптура Сенеке или непознатог песника

Изложена скулптура - портрет приказује неког од грчких песника, можда Хесиода, Аристофана или Езопа.

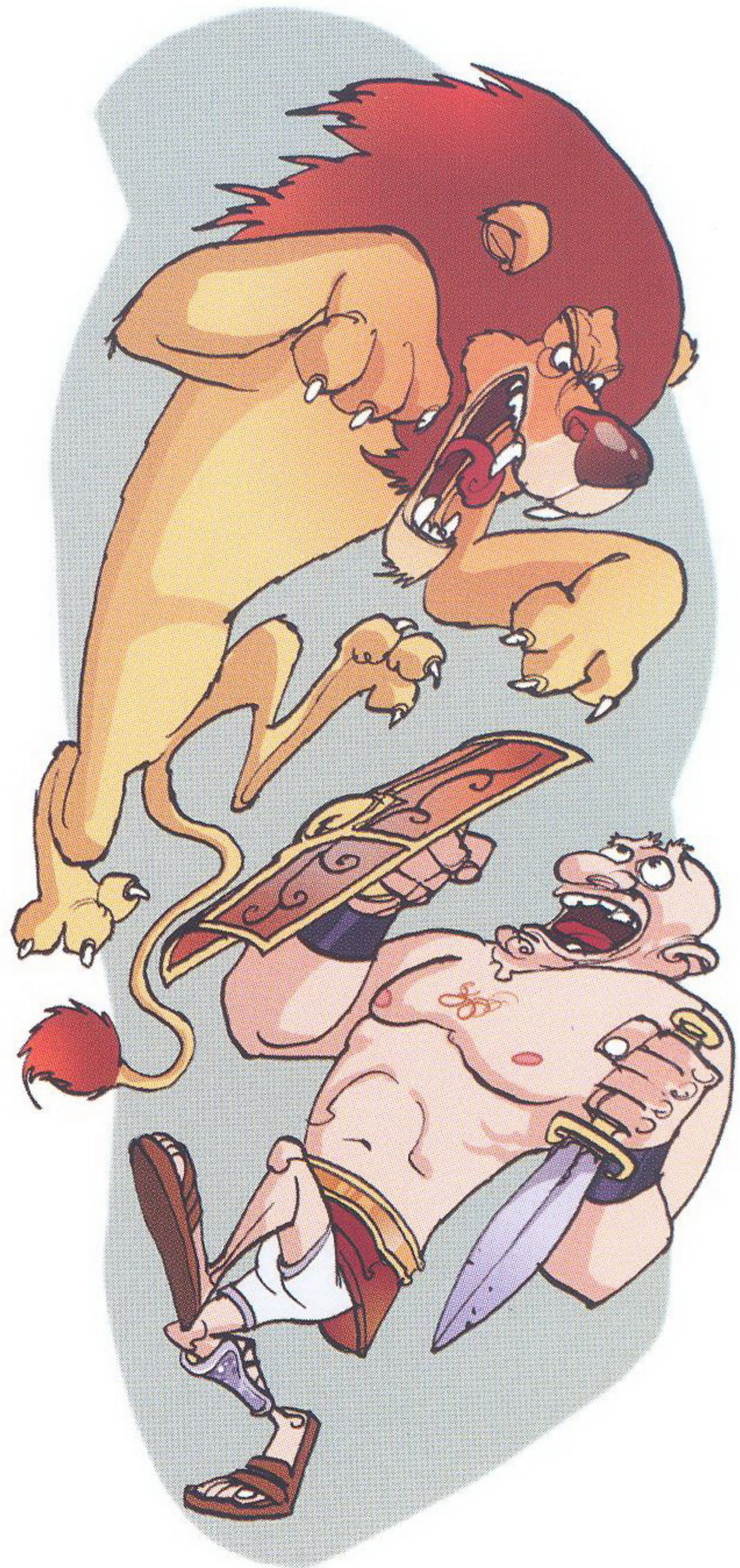
4. Скулптура „Сенека“

Ова скулптура је израђена у Италији крајем 16. века. И ова скулптура сведочи о популарности портрета у доба ренесансе на двору француских краљева.

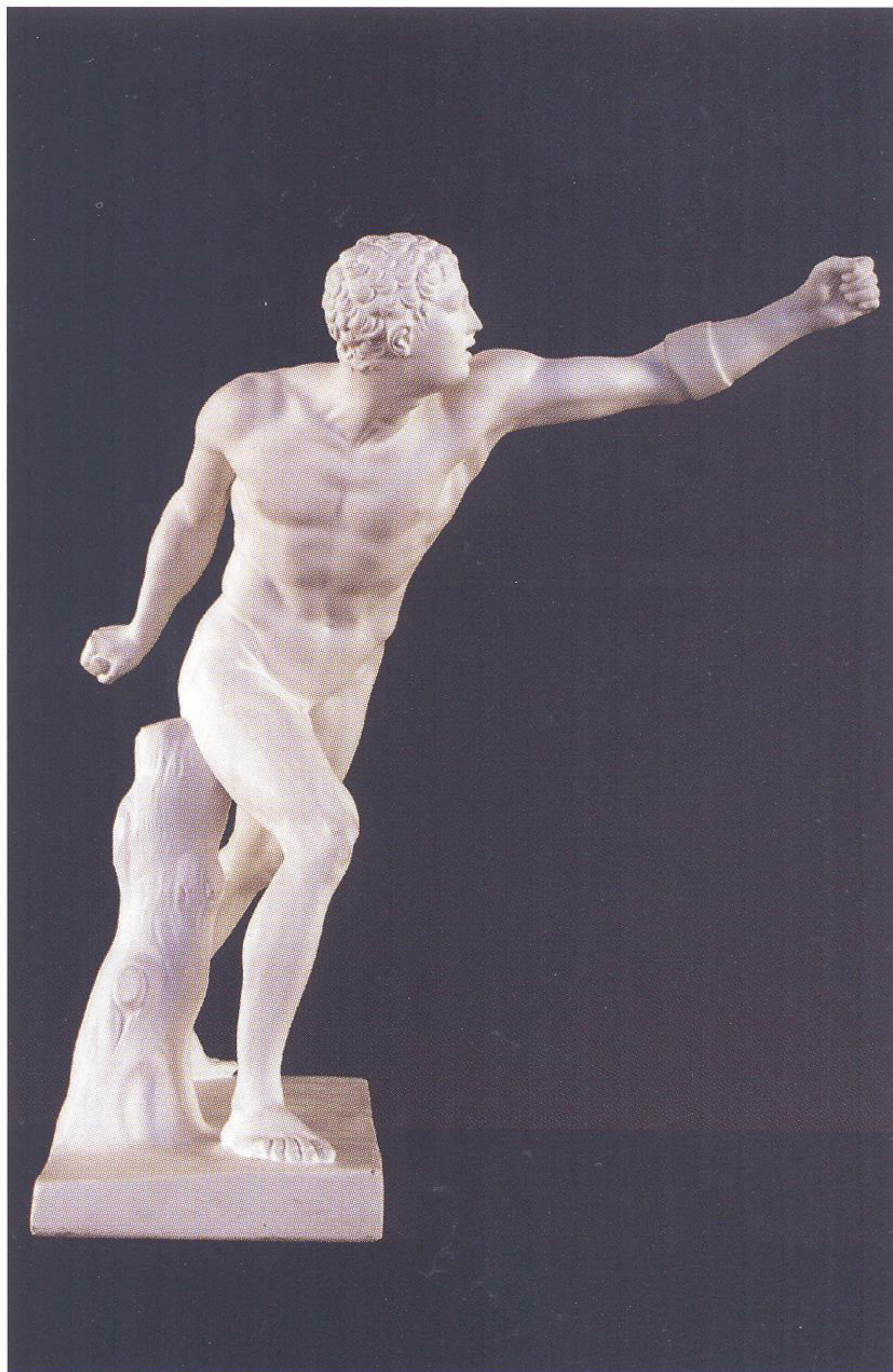
Борбе гладијатора

У древном Риму биле су честе борбе гладијатора. Овакве борбе одвијале су се у борилиштима која су се звала арене. Противници су им били други гладијатори или лавови. Одликовали су се изузетном снагом и борилачким вештинама. Нису носили оклопе, имали су углавном само штит, а оружје им је најчешће био мач.

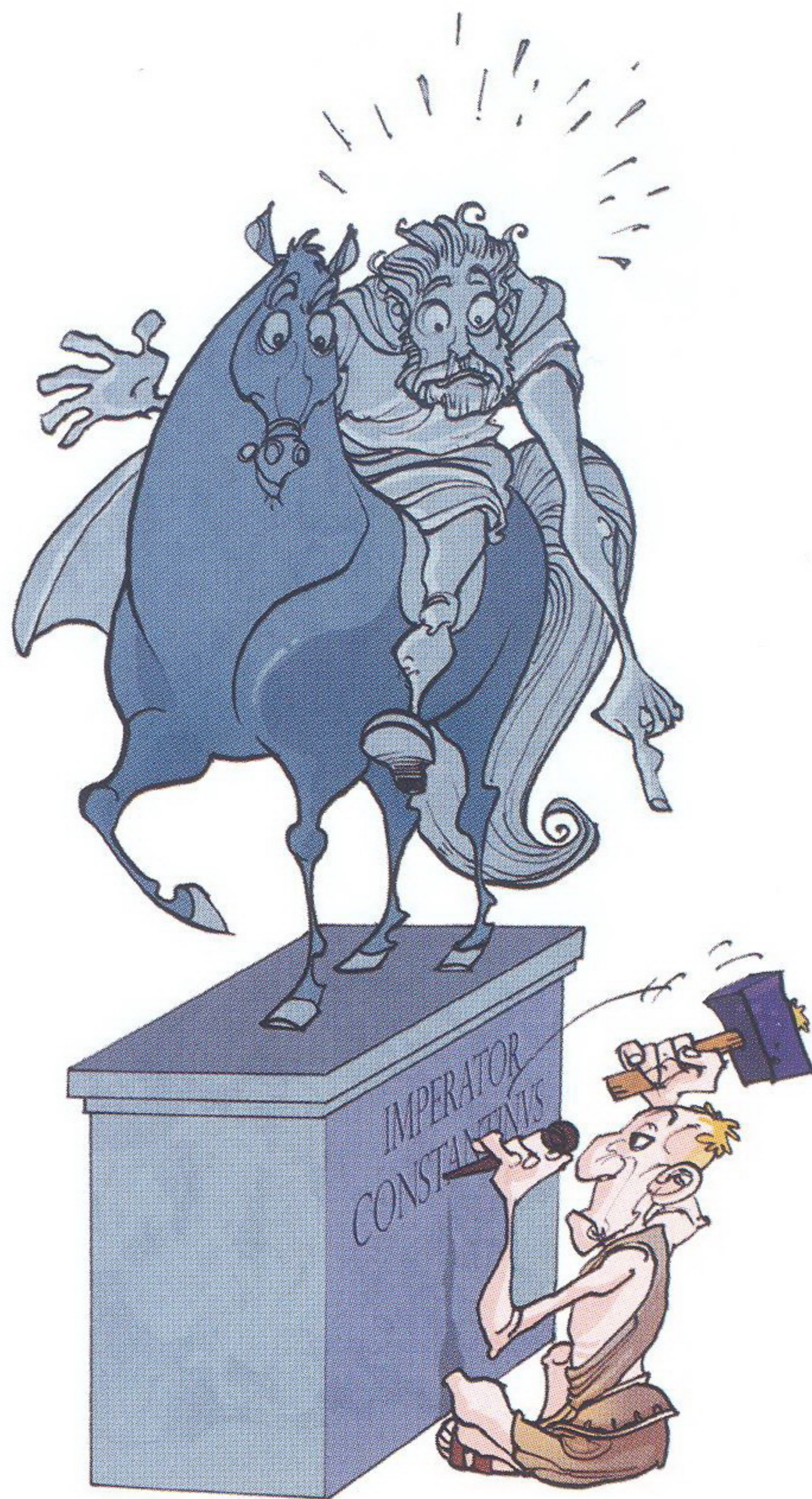
5-8. Скулптура Гладијатор Боргезе

Једна од најпознатијих скулптура - Гладијатор, изложена је у Збирци Боргезе у Риму. Дуго је била предмет дивљења и проучавања. Скулптура Гладијатор или херој приказује нам људско тело у снажној напетости, у карактеристичном борбеном ставу. Претпоставља се да је у десној руци држао штит, а у левој мач.

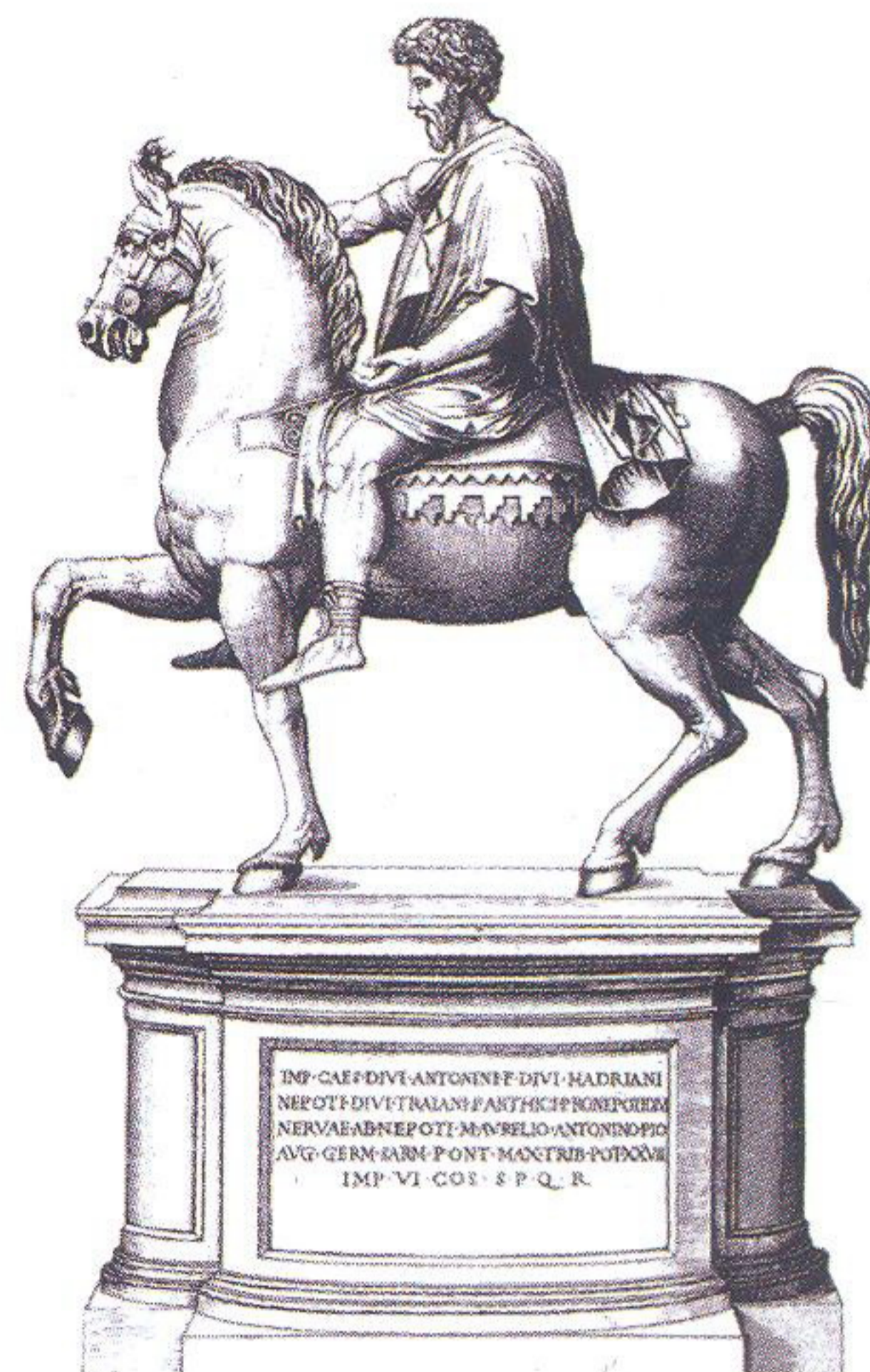
Споменик који је преживео крађу

У средњем веку биле су честе крађе споменика. С обзиром да су прављени од бронзе, крадљивци су их претапали и бронзу препродавали. Коњанички споменик цару Марку Аурелију је једини из тог времена који је сачуван. Није украден, јер се мислило да је то статуа Константина Великог, првог хришћанина међу римским владарима. Пошто је стајао на главном градском тргу, дакле, на видном месту, овај изузетни споменик постао је узор свим другим сличним споменицима.

9-10. Коњанички споменик Марку Аурелију

Данас се коњанички споменик Марку Аурелију чува у Капитолском музеју у Риму. На римском тргу, на отвореном, налази се његова копија.

11. Статуета Карла Великог на коњу

Статуета је урађена у бронзи. Владар у левој руци држи лопту, симбол власти над земаљским светом. Положај коња и каролиншког цара исти је као на коњаничкој скулптури Марка Аурелија.

Настанак коринтског капитела

Коринтски капител је горњи део стуба који је коришћен у изградњи и украшавању зграда и храмова у старој Грчкој. Први коринтски капител направио је Калимах, грчки вајар. Идеја се родила када је при посети једном гробљу видео корпицу обраслу лишћем биљке акантус, коју је на гроб девојци донела њена верна дадиља. Како је акантус растао, он је својим декоративним лишћем обухватио читаву корпицу. Тако је овакав начин украшавања и добио свој препознатљив изглед затворене корпице.

12-14. Коринтски капител

Декоративни елемент
стуба има облик корпице,
обликоване од увијених
листова биљке акантус.

Венера - богиња лепоте и љубави

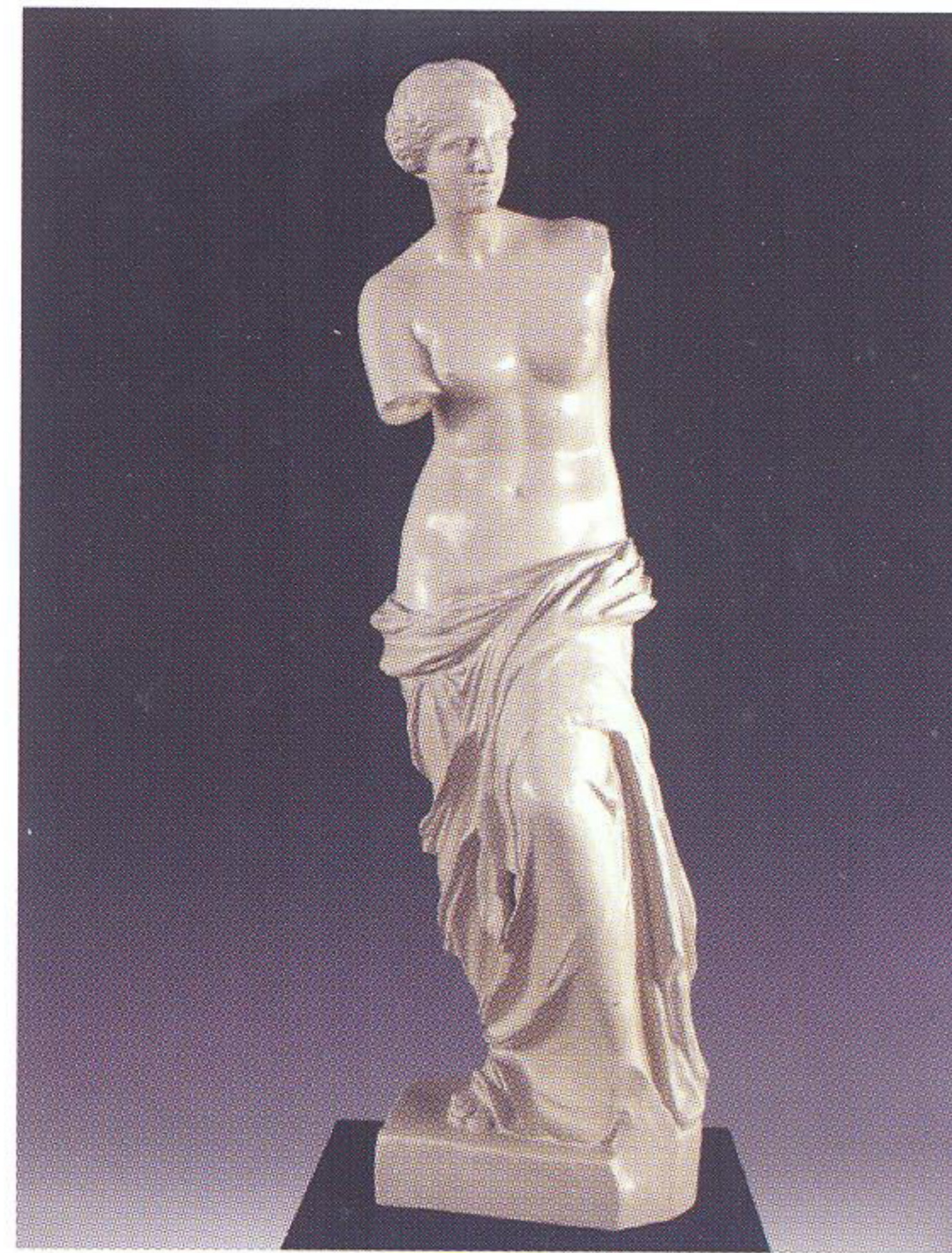
Афродита је била грчка богиња лепоте и љубави. Рођена је из морске пене. Причало се да кад хода, под њеним ногама цвета цвеће. Афродита је током рата Грчке и Троје била на страни Тројанаца, штитећи тројанског принца Париса. После пораза Троје успела је да спасе људе који су основали Рим. Тако је Афродита постала и заштитница Рима, где су је звали Венера, богиња лепоте и љубави.

15-18. Милоска Венера

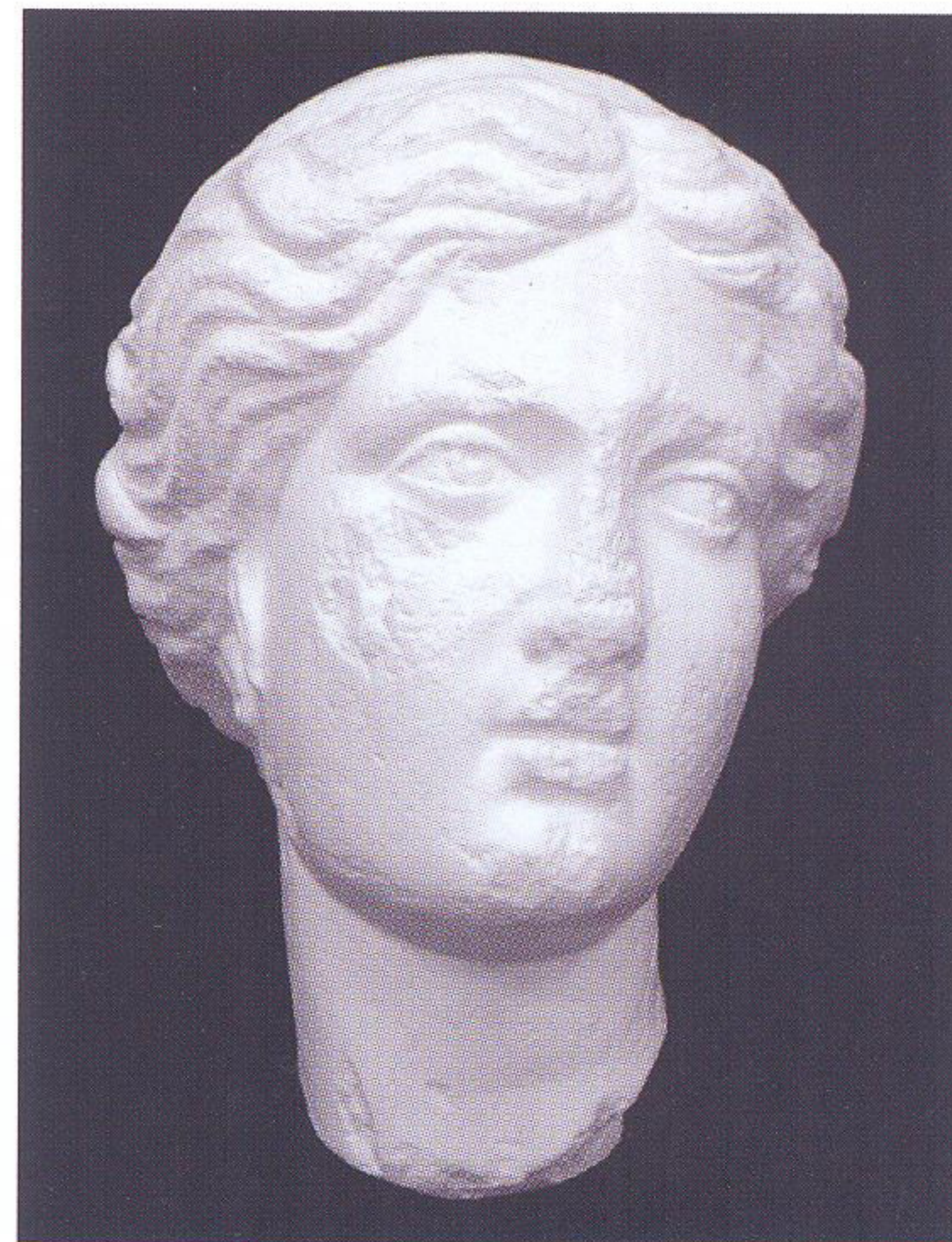
Чувена скулптура је пронађена 1820. године на острву Мелосу у Егејском мору. Скулптуру је, претпоставља се, израдио вајар Александрос.

Венера је у рукама, које сада недостају, држала јабуке или можда Арејев штит у којем се огледала. Горњи део фигуре је обнажен, а доњи прекривен оштрим наборима одеће.

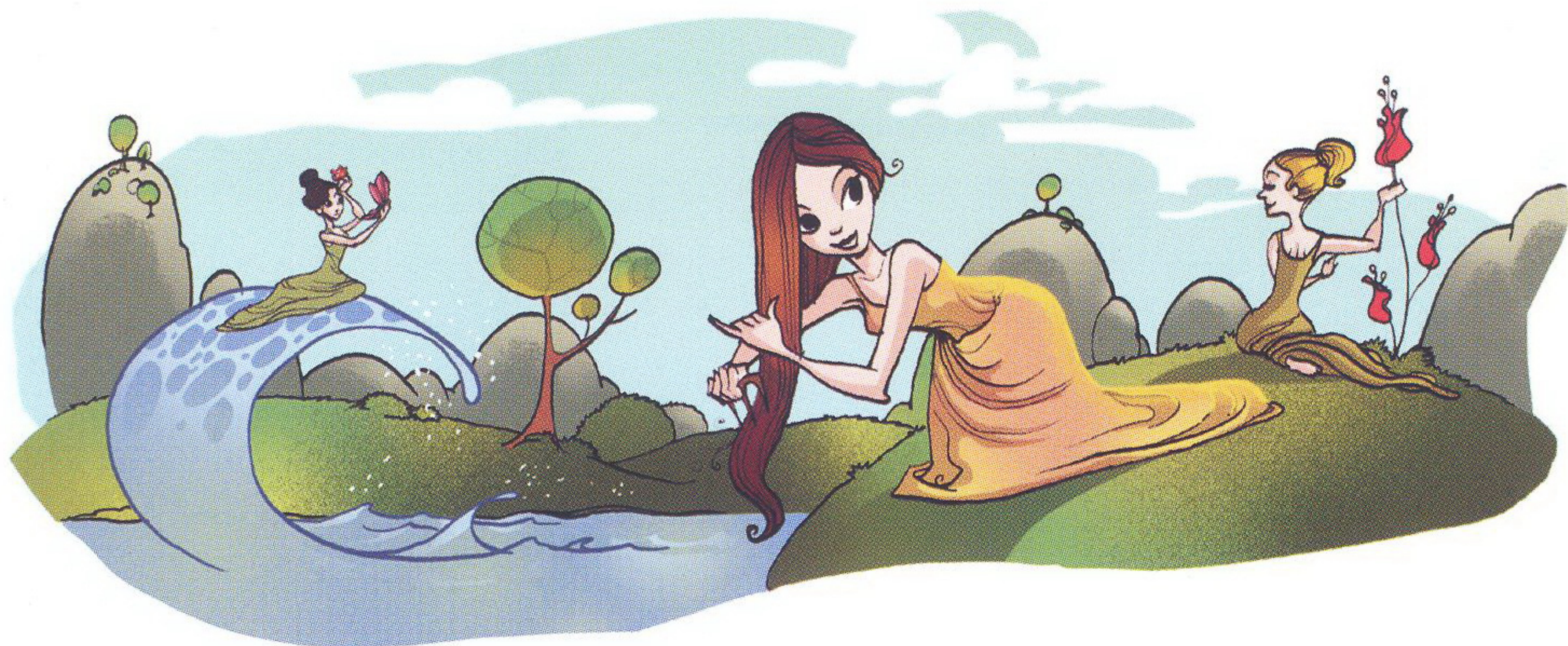
19. Глава девојке – Венере

Ународном музеју у Београду чува се део скулптуре – глава девојке за коју се такође претпоставља да представља богињу Венеру.

Нимфе, ћерке бога Зевса

У грчкој митологији Нимфе су вечно младе и лепе ћерке бога Зевса. Оне живе слободно у природи, по шумама, планинама, пећинама и пољанама. Повезане су директно са водом која даје живот, и зато су сматране ћеркама океана или богова појединих река. Брину се о пашњацима и наклоњене су пастирима. Живот проводе у песми и игри.

20. Нимфа са шкољком

Скулптура Нимфе чува се у Музеју Лувр. Она представља младу жену која седи, савијених ногу, а у десној руци држи шкољку којом као да додирује површину воде.

21. Нимфа са шкољком, глава

Француски вајар Антоан Коазво је израдио копију главе Нимфе по наредбини краља Луја 14. Скулптура је била намењена парку дворца у Версају.

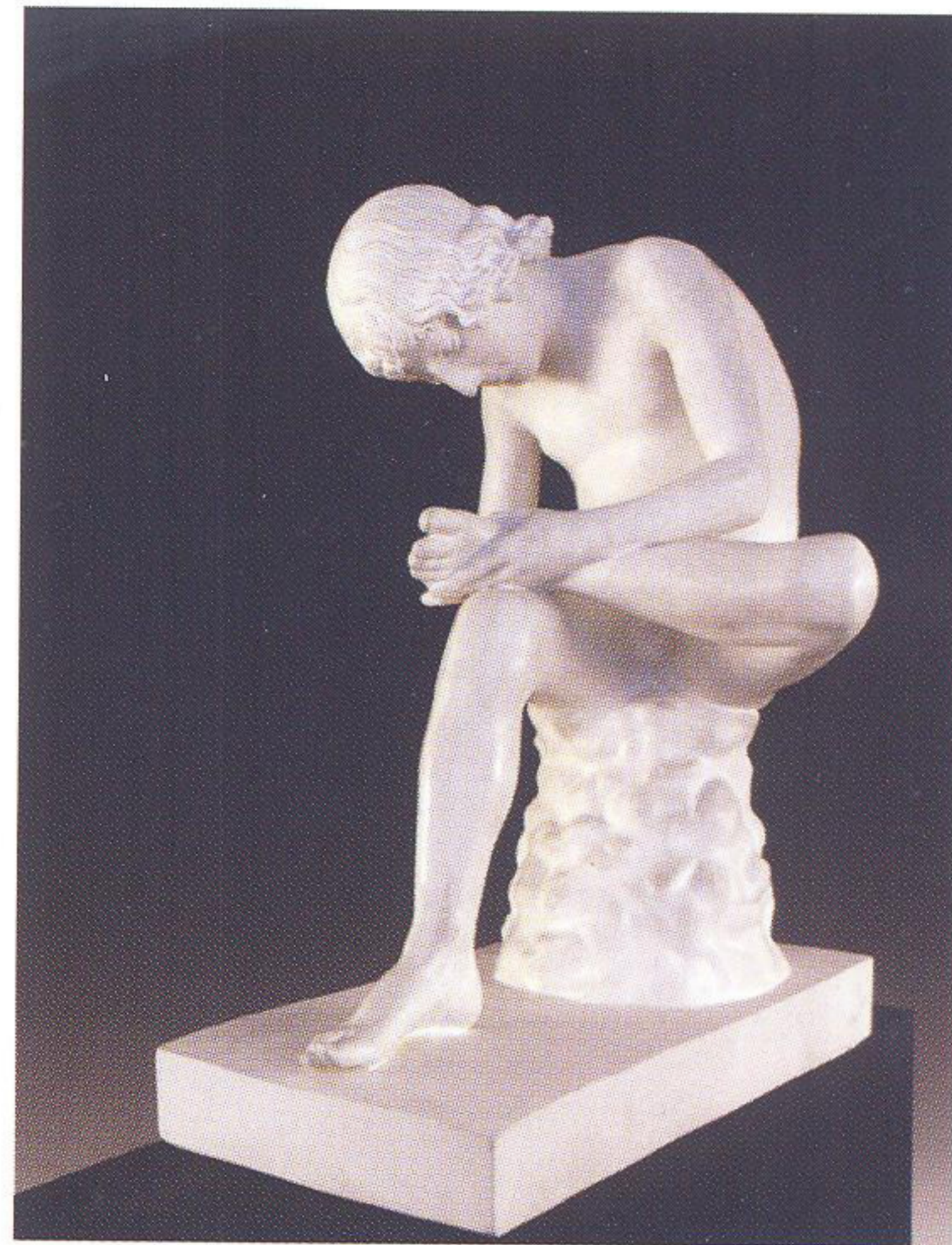
Прича о обичном дечаку

По сунчаном, веселом, летњем дану дечак је шетао кроз шуму и одједном се убо на трн. Пошто су римски дечаци често ишли боси, то за њега није била новост. Олако је скочио на оближњу стену, сео на њу и брзо извадио трн. Сконцентрисано и лако, као да га ништа не боли. Један вајар је видевши овај приказ направио скулптуру дечака док вади трн.

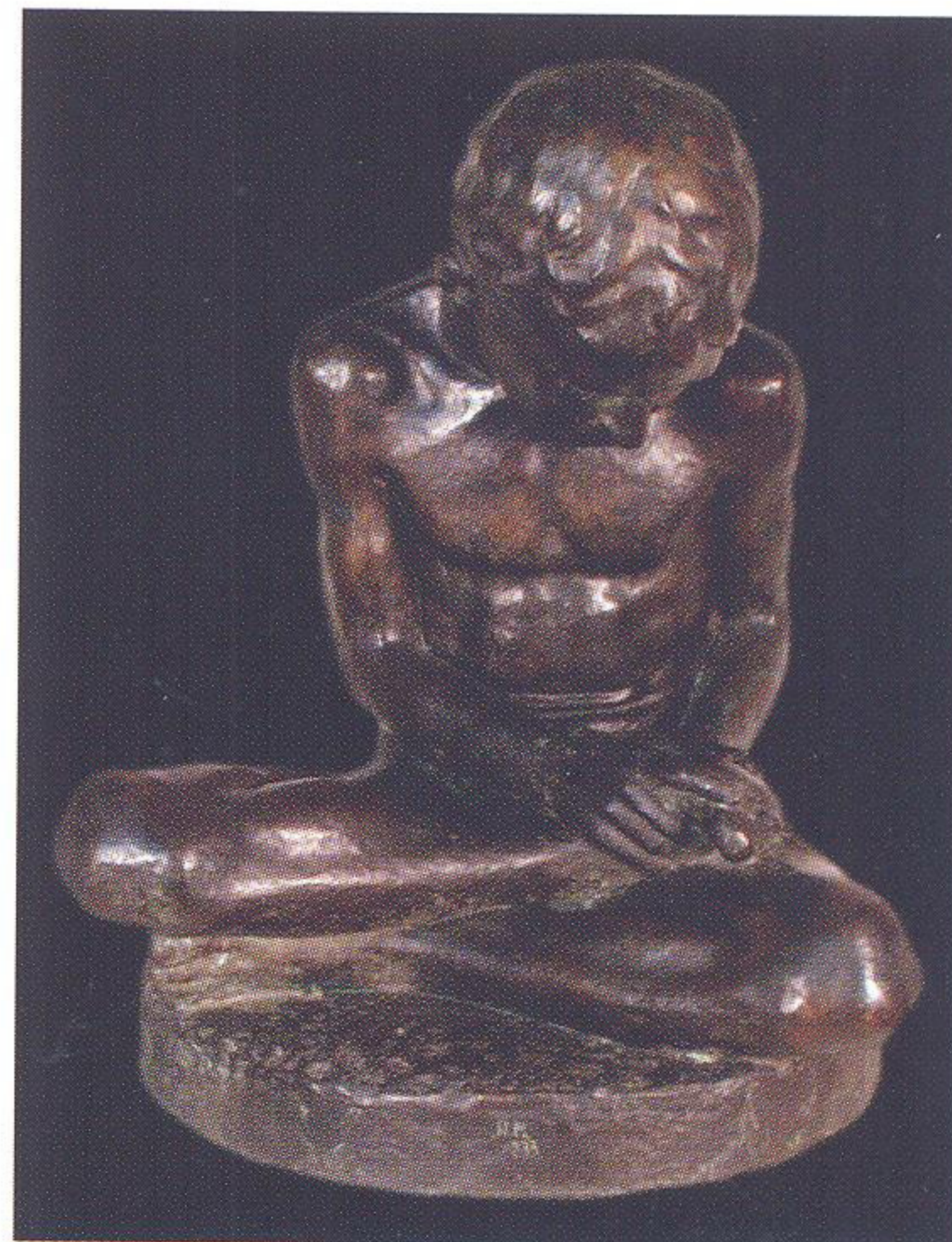
22. Дечак који вади трн

Свакодневна слика из живота, попут вађења трна, у вајарству се назива жанр-сцена.

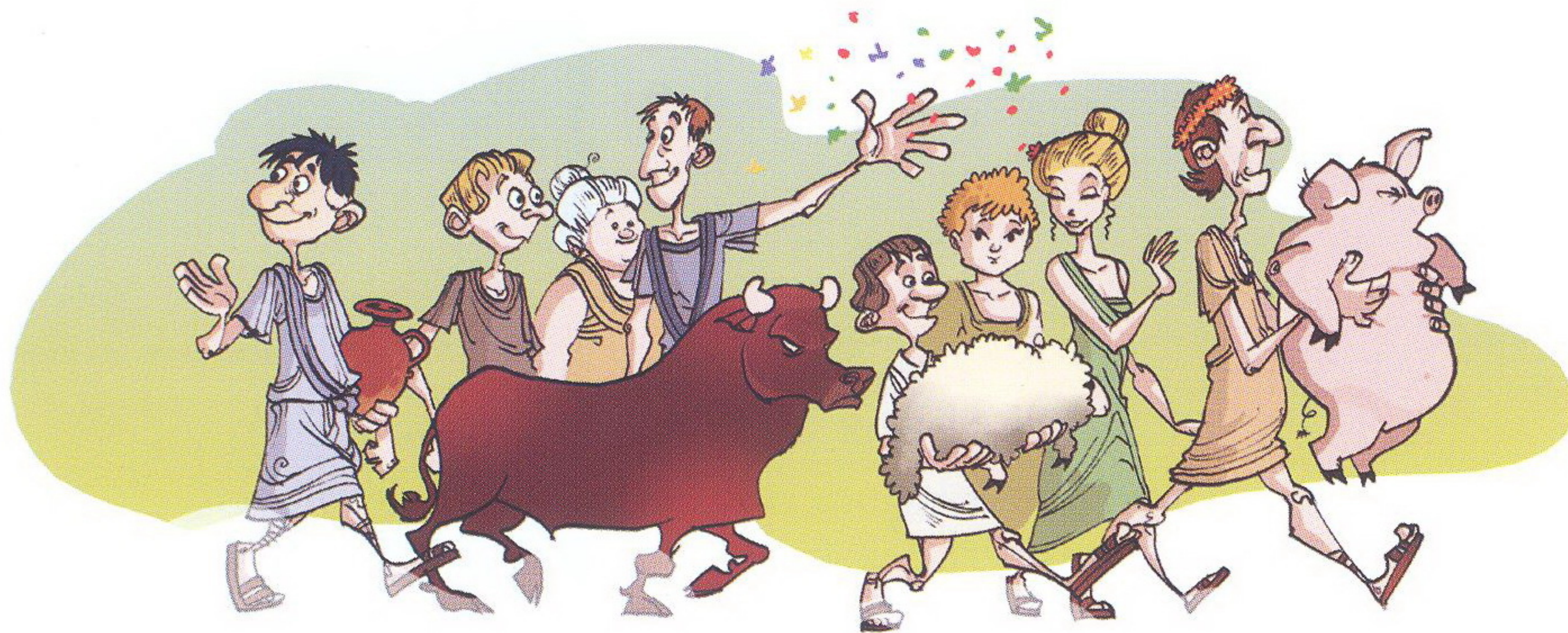
23. Симеон Роксандић Дечак који вади трн

Жанр-сцени дечака у току игре или у неприлици због малих повреда нису одолели ни наши уметници. Вајар Симеон Роксандић је боравио у Риму и Паризу и обилазио многе музеје. Једном приликом угледао је скулптуру *Дечака који вади трн* и, по угледу на њу, израдио сличну статуу.

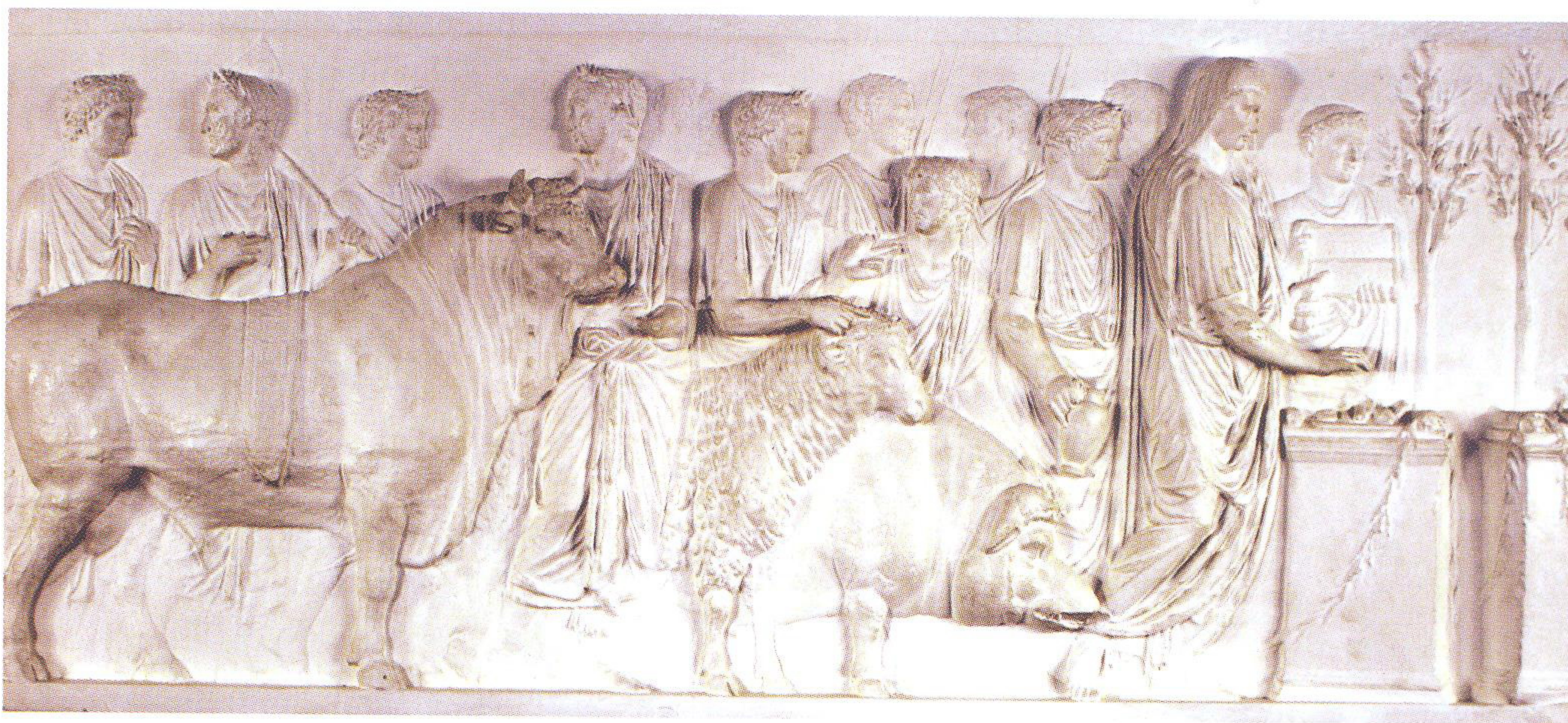
Римски ритуал жртвовања

Римљани су имали бројне богове. Марс је био бог рата и заштитник земљорадње и сточарства. Њему су се упућивале молитве и дарови да заштити земљу од непријатеља и временских непогода. На Марсовом пољу био је постављен жртвеник, где су Римљани доносили дарове (жртве). Од животиња приносили су се свиња (лат. *sus*), овца (лат. *ovis*) и бик (лат. *taurus*). По латинским називима ових животиња цео ритуал добио је назив *suovetaurilia*.

24. Suovetaurilia

Мермерни рељеф представља сцену римског жртвовања - *suovetaurilia*. Фигуре се налазе у првом и другом плану. Сасвим десно, у првом плану је цар Тиберије који чита молитве. Иза цара, у свечаној поворци виде се свештеници који прилазе, обучени у тоге и са лаворовим венцима на глави. Слуте су на крају колоне са жртвеним животињама: свињом, овцом и биком.

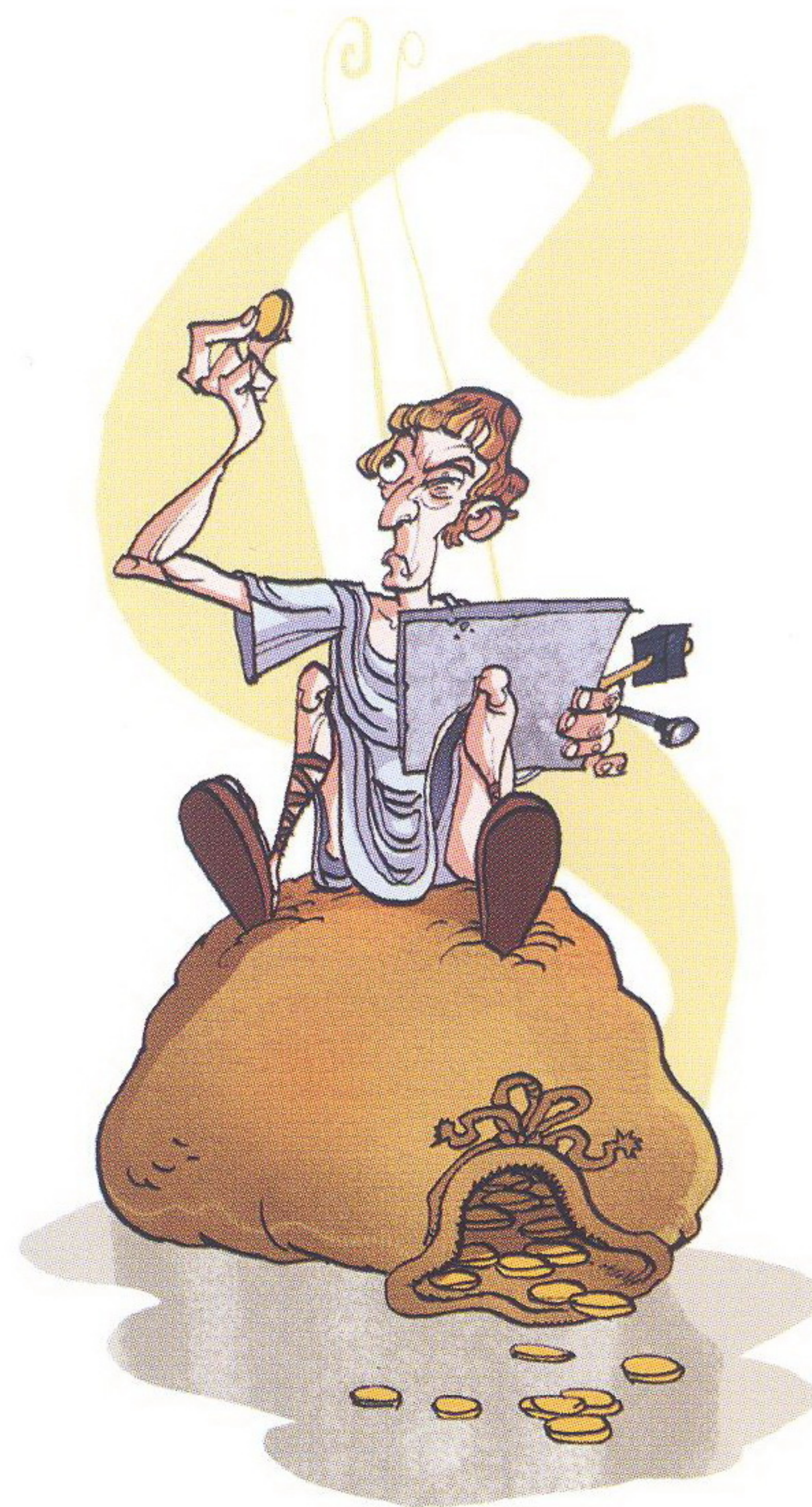

25. Сцена жртвовања на антички начин

Мермерни рељеф из 17. века настао је по узору на античке приказе приношења жртава. На рељефу се налази жртвеник посвећен богу Зевсу, који седи на престолу. Богиња Атина стоји десно са копљем у руци, а Хермес је испред престола.

Тајне откривене са надгробне плоче

У близини Костолца је нађена једна римска надгробна плоча. Истражено је да потиче из некадашњег града Виминацијума, који се налази на месту данашњег Костолца. У том граду је била смештена бројна римска војска, којој је пристизало и доста новца. Стога су у Виминацијуму били развијени и банкарски послови. Откривено је да је плоча припадала неком банкару из тог града. Један део плоче недостаје, тако да научници нису открили како се звао тај банкар.

26. Стела банкара - надгробни споменик

На сачуваном доњем делу споменика, приказан је највероватније покојни банкар, како седи за столом. Он броји новац, контролишући белешке на воштаним таблицама. Десно од стола стоји једна мушка фигура – роб, са раширеним свитком у рукама, који вероватно господару подноси извештај.

Наслов нам се разиграо и слова су се растрчала.
Можеш ли да их спојиш и упишеш наслов?

Када је вајар правио скулптуру *Лаокон и синови* у журби је заборавио да направи неке делове. Да ли ти можеш да му помогнеш тако што ћеш да доцрташ делове који недостају?

За Милона кажу да је био изузетно снажан и спретан тип. Свашта је умео и могао. Нацртани су поједини елементи који имају везе са легендом о њему, али и неки који немају. Заокружи оне елементе који имају везе са њим.

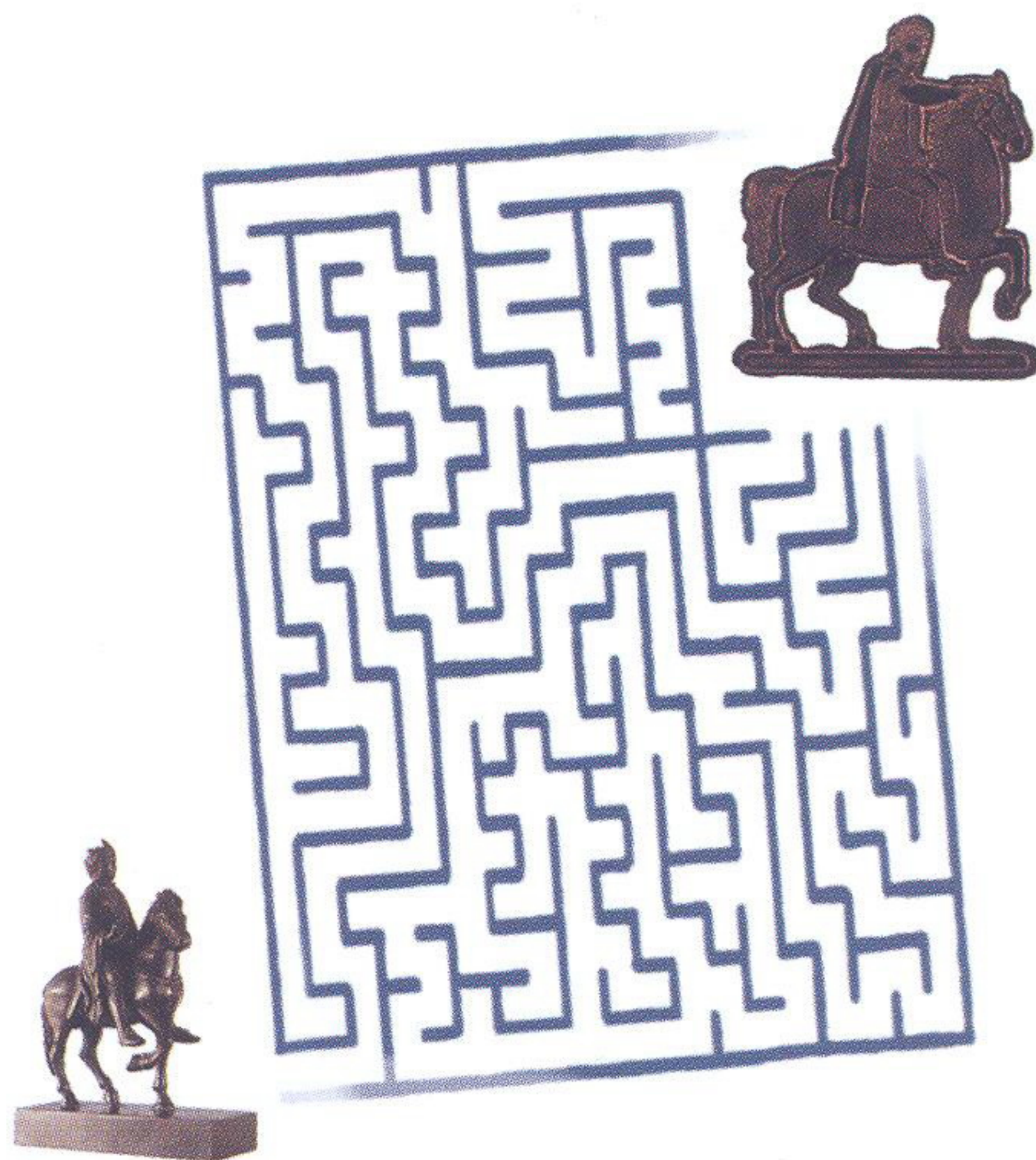

Сенека је мислио да се спреми на пут, пошто га је цар Клаудије протерао из града. Али не зна шта да обуче, а да се не разликује од осталих Римљана. Шта ти мислиш, шта су Римљани тада облачили?

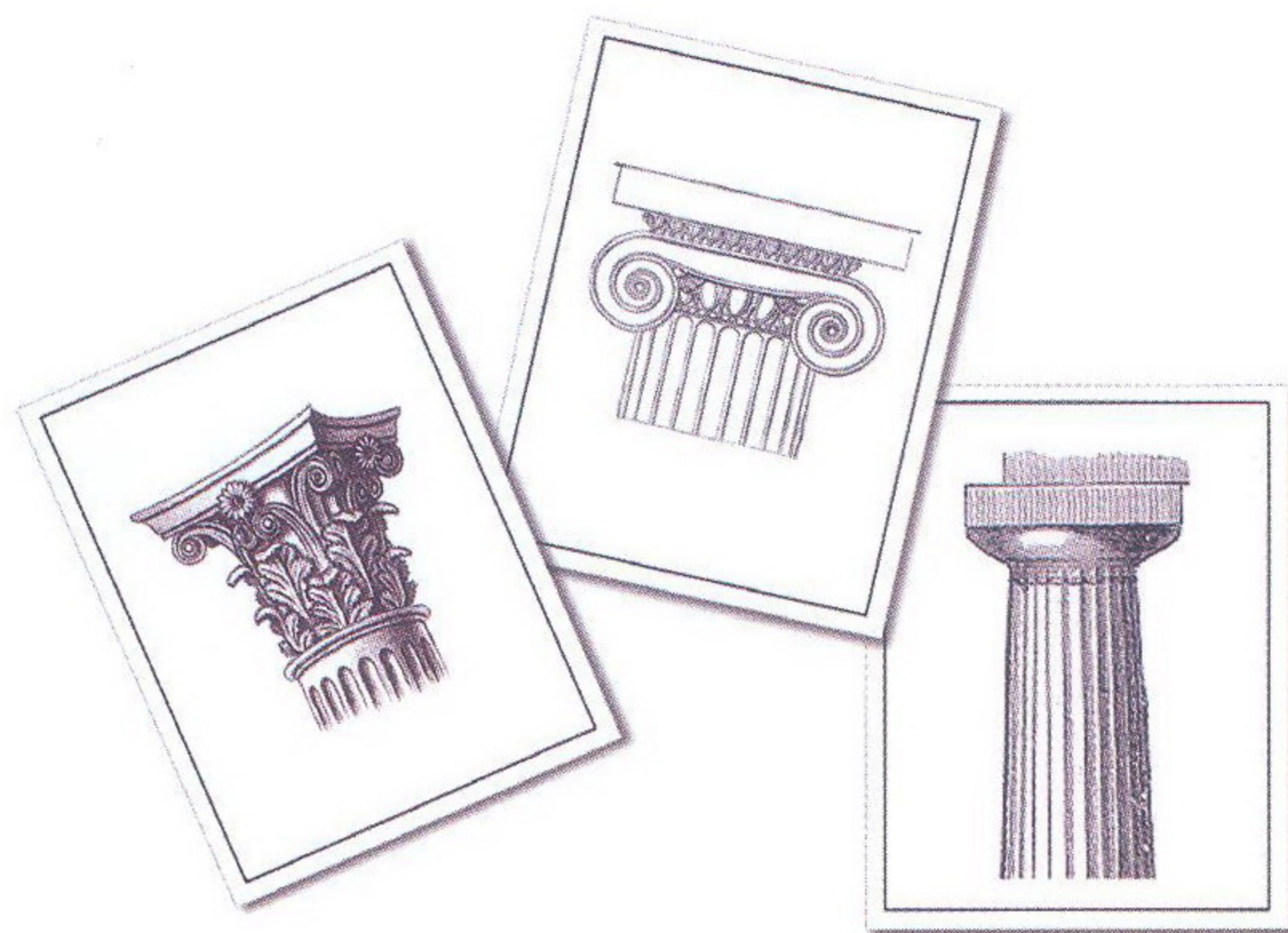
Погледај добро ова два гладијатора. Пробај да нађеш пет разлика између њих.

Нађи најкраћи пут кроз лавиринт којим ће Карло Велики да дође до Марка Аурелија на тргу.

Од свих капитела само је један коринтски, остали су јонски и дорски капители. Заокружи коринтски капител.

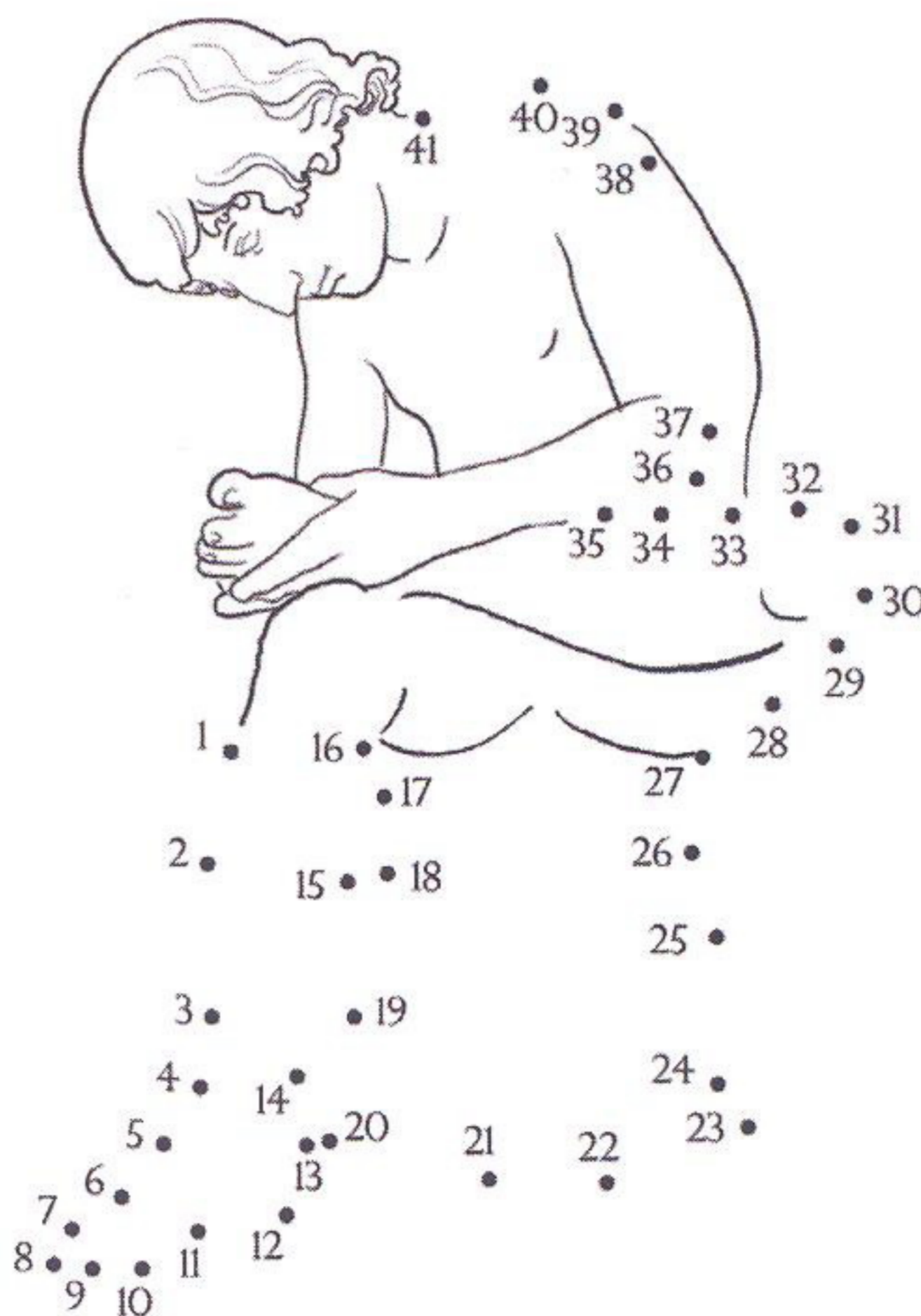
Кажу да је скулптура Милоска Венера синоним за лепоту иако нема руке. Хајде да је још улепшамо тако што ћеш замислити шта је држала у рукама. Онда јој по својој замисли доцртај руке и то што је држала у рукама.

Нимфа се заиграла и испустила шкољку. Помози јој да нађе шкољку која се сакрила негде на цртежу.

Тачкице по бројевима споји и добијени цртеж обоји!

Веровали или не! За рељеф сцене жртвовања стручњаци тврде да је то само половина целог рељефа. Друга половина је била направљена као да се рељеф огледао у огледалу. Можеш ли то да замислиш? Ако можеш, онда брзо оловку у руку и доцртај други део рељефа.

Открили смо да је некада постојао град Виминацијум и да је у њему живео неки банкар. Не знамо ко је он био и како је живео. Можеш ли ти да смислиш неку причу о њему?

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
069.51:730.032(37/38)(036.053.2)

ГАВРИЛОВИЋ, Елиана

“У додиру с антиком“: приче из музеја
: водич кроз изложбу намењен деци : Народни
музеј у Београду у сарадњи са Тактилном
галеријом Музеја Лувр, 17.02.-30.04.2006. /
[аутор водича за децу Елиана Гавриловић,
Надица Бошковић; илустратор Тихомир
Челановић; фотографике Давор Шифтар, Вељко
Илић] . - Београд: Народни музеј, 2006
(Београд : Чугура принт). - 35 стр. :
илустр. ; 20 cm

Податак о ауторима преузет из колофона. -
тираж 500.

ISBN 86-7269-082-6

1. Бошковић, Надица 2. Лувр (Париз).
Тактилна галерија

COBISS. SR-ID 128721420